

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Szczecinie**

Szczecin, dnia 28 września 2010 r.

**Pan
Władysław Husejko
Marszałek
Województwa Zachodniopomorskiego**

P/10/062
LSZ-4101-11-02/2010
tekst ujednolicony

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o *Najwyższej Izbie Kontroli*¹ (dalej *ustawa o NIK*), Najwyższa Izba Kontroli² skontrolowała Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego w Szczecinie³ w zakresie organizowania regionalnych przewozów autobusowych w latach 2009 - 2010 (do 30 kwietnia).

W związku z ustaleniami przedstawionymi w protokole kontroli, podpisanym w dniu 24 sierpnia 2010 r., Najwyższa Izba Kontroli, stosownie do art. 60 ust. 1 *ustawy o NIK*, przekazuje Panu Marszałkowi niniejsze wystąpienie.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działalność Urzędu w zakresie spraw objętych kontrolą, mimo stwierdzonych nieprawidłowości.

1. W badanym okresie na 714 wniosków o wydanie zezwolenia na wykonywanie regularnych przewozów autobusowych, Marszałek Województwa Zachodniopomorskiego⁴ w 670 sprawach wydał takie zezwolenia⁵ (w tym w 70 sprawach wydano nowe zezwolenia, w 398 zezwolenia zostały zmienione, a w 202 przedłużone).

NIK pozytywnie ocenia przeprowadzone przez Urząd postępowania związane z rozpatrywaniem i wydawaniem zezwoleń. Analiza dokumentacji 40 wniosków o wydanie nowego zezwolenia (zmianę lub przedłużenie terminu ważności)⁶ wykazała, że do wszystkich wniosków

¹ Dz.U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

² Delegatura w Szczecinie.

³ Dalej Urząd.

⁴ Dalej Marszałek.

⁵ Z pozostałych 44 spraw w 31 przypadkach postępowanie umorzono, w 2 przypadkach wnioski pozostawiono bez rozpatrzenia, w 1 przypadku sprawę przekazano właściwemu Staroście, 10 spraw było w trakcie rozpatrywania.

⁶ 5,6% wniosków złożonych w okresie objętym kontrolą.

przewoźnicy załączyli dokumenty określone w art. 22 *ustawy o transporcie drogowym*⁷. W każdym przypadku decyzję o udzieleniu zezwolenia (jego zmianie lub przedłużeniu terminu ważności) poprzedzono uzgodnieniem z organami właściwymi ze względu na planowany przebieg linii komunikacyjnej oraz uzyskaniem pozytywnej opinii organizacji konsumentów. Wydane zezwolenia⁸ odpowiadały wymogom określonym w art. 20 *ustawy o transporcie drogowym* i w *rozporządzeniu Ministra Infrastruktury dnia 8 czerwca 2004 r. w sprawie wzorów zezwoleń na wykonywanie krajowych i międzynarodowych przewozów drogowych osób oraz wypisów z zezwoleń*⁹. W 29 sprawach, tj. wszystkich, w których do końca kwietnia 2010 r. wydano zezwolenia, opłaty za wydanie i zmianę ważności oraz wydanie wypisów zostały naliczone i pobrane w wysokości zgodnej z *rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 4 grudnia 2007 r. w sprawie wysokości opłat za czynności administracyjne związane z wykonywaniem przewozu drogowego oraz za egzaminowanie i wydawanie certyfikatu kompetencji zawodowych*¹⁰.

2. NIK pozytywnie ocenia wywiązywanie się przez Urząd z obowiązku określonego w art. 22a ust. 3 *ustawy o transporcie drogowym*, dotyczącego przeprowadzenia analizy sytuacji rynkowej w zakresie regularnego przewozu osób - przed wydaniem nowego, bądź zmianą istniejącego zezwolenia na konkretną linię komunikacyjną.

Kontrola dokumentacji 40 analiz wykazała jednak, że:

- a) w analizach brak było odniesienia do przewidywanych zmian w natężeniu przewozu podróży, tj. elementu wymaganego postanowieniami art. 22a ust. 5 pkt 3 *ustawy o transporcie drogowym*. Za uwzględnienie powyższego nie można uznać zamieszczanych w analizach zapisów o treści: „ilość pojazdów zgłoszonych we wniosku jest wystarczająca do prawidłowego świadczenia usług na przedmiotowej linii komunikacyjnej”,
- b) w analizach brak było informacji odnoszących się do postanowień art. 22a ust. 1 pkt 2 lit. b i c *ustawy o transporcie drogowym*, których stwierdzenie mogło stanowić fakultatywną przesłankę do odmowy udzielenia zezwolenia na regularny autobusowy przewóz osób,
- c) jedna z analiz¹¹ nie uwzględniała sprawdzenia dotychczasowego wywiązywania się przewoźnika z realizacji przewozów i stosowanych taryf, tj. elementu wymaganego postanowieniami art. 22a ust. 5 pkt 2 *ustawy o transporcie drogowym*,
- d) opłaty za ich wykonanie Urząd pobierał zgodnie z postanowieniami *rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 23 grudnia 2003 r. w sprawie stawek opłat uiszczanych przez*

⁷ Ustawa z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym (Dz.U. z 2007 r. Nr 125, poz. 874 ze zm.), dalej *ustawa o transporcie drogowym*.

⁸ Z 40 spraw poddanych kontroli do końca kwietnia 2010 r. zezwolenie wydano w 29 sprawach.

⁹ Dz.U. z 2004 r. Nr 144, poz. 1519.

¹⁰ Dz.U. z 2007 r. Nr 235, poz. 1726.

¹¹ Dotyczy analizy z 19.05.2009 r. do wniosku KRAJAN J. Krawczuk o zmianę zezwolenia dla linii nr 4 Szczecin-Gorzów Wlkp.

*przewoźników drogowych za czynności związane z opracowaniem analizy sytuacji rynkowej w zakresie krajowego regularnego przewozu osób*¹².

Urząd w 2009 r. (oraz do końca kwietnia 2010 r.) nie sporządził - jak również nie zlecił na zewnątrz wykonania - analizy sytuacji rynkowej w zakresie regularnego przewozu osób dla obszaru całego województwa. Według NIK obowiązek taki wynika z art. 22a ust. 5 *ustawy o transporcie drogowym*. Obowiązku tego nie wypełnia posiadanie programu komputerowego „Analiza Przewozów” i wykorzystywanie do analiz, przeprowadzanych przed wydaniem konkretnych zezwoleń, zamieszczonych w nim dotychczasowych rozkładów jazdy.

3. Kontrola wykazała również, że przekazane do Ministerstwa Infrastruktury informacje o liczbie zezwoleń aktualnych na 31.12.2009 r. były nierzetelne. W piśmie z 12.01.2010 r. Urząd poinformował Ministerstwo, że z zezwoleń wydanych przez Marszałka w latach 2002 - 2009 na dzień 31.12.2009 r. aktualnych było 616 zezwoleń na przewozy regularne, gdy faktycznie na ten dzień aktualnych było 635 (o 19 więcej).

4. W 2009 r. z obowiązku¹³ dostarczenia do Urzędu zaktualizowanych rozkładów jazdy wywiązało się 23 przewoźników. Wobec pozostałych 24 przewoźników, którzy z obowiązku tego się nie wywiązali, Urząd nie podjął żadnych czynności, mających na celu wyegzekwowanie od nich aktualnych rozkładów jazdy.

5. W wyniku kontroli stwierdzono również, że:

- a) Urząd nie wypełnia określonego w art. 84 ust. 1 i 2 *ustawy o transporcie drogowym* obowiązku przeprowadzenia, co najmniej raz na 5 lat, kontroli przedsiębiorcy w zakresie spełnienia wymogów, będących podstawą do wydania zezwolenia (na lata 2009 i 2010 zaplanowano jedynie 4 kontrole). Według NIK, kontrolą taką nie jest każdorazowa analiza dokumentacji przedstawionej do wniosku o wydanie (zmianę lub przedłużenie terminu ważności) zezwolenia. Zgodnie z zarządzeniem Marszałka Nr 49/08 z 29.05.2008 r. kontrola w tym zakresie powinna być poprzedzona postanowieniem o wszczęciu postępowania kontrolnego, przeprowadzona przez wyznaczonego pracownika i udokumentowana protokołem,
- b) w 2 przypadkach¹⁴ kontroli, mimo stwierdzenia nieprawidłowości (brak rozkładów jazdy na przystankach) oraz braku informacji od przewoźników o ich wyeliminowaniu, do czasu kontroli NIK przewoźnikom tym nie cofnięto zezwoleń,

¹² Dz.U. z 2003 r. Nr 232, poz. 2331.

¹³ Obowiązek określony w § 3 ust. 1 rozporządzenia Ministra Transportu i Budownictwa z dnia 13 stycznia 2006 r. w sprawie treści, sposobu i terminów ogłaszania rozkładów jazdy oraz ich aktualizacji, warunków ponoszenia kosztów związanych z zamieszczaniem informacji dotyczących rozkładów jazdy oraz podawaniem rozkładów jazdy do publicznej wiadomości (Dz.U. z 2006 r. Nr 12, poz. 79).

¹⁴ Dotyczy MB Przewozy Pasażerskie Kołobrzeg, IKA W. Gzubicki.

c) w jednym przypadku¹⁵ Urząd 10 stycznia 2009 r. przeprowadził w terenie kontrolę realizacji zezwolenia, o którego zrzeczenie się przewoźnik wystąpił w dniu 4 grudnia 2008 r., co świadczy o braku właściwego przepływu informacji wewnątrz Urzędu,

d) informując przewoźników o nieprawidłowościach stwierdzonych w trakcie kontroli przeprowadzonych w terenie, wyznaczano termin ich usunięcia.

6. NIK pozytywnie ocenia tryb zawierania i realizacji umów z przewoźnikami o dopłaty z tytułu stosowania obowiązujących ulg ustawowych w przewozach autobusowych¹⁶ oraz zabezpieczenie w nich interesów samorządu. W wyniku kontroli NIK w I kwartale 2010 r. w zakresie powiązań budżetu samorządu województwa z budżetem państwa opracowano i podpisano schematy „Procesu zawierania umowy z przewoźnikiem autobusowym w przedmiocie uzyskania dopłat do ulg ustawowych” oraz „Procesu przekazywania dopłat do ulg ustawowych przewoźnikom autobusowym”. Badanie realizacji 20 umów¹⁷ (ze 120 zawartych w badanym okresie) wykazało, że w 4 przypadkach wnioski przewoźników dotyczące dopłat za listopad 2009 r. zostały przekazane do Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie dopiero w styczniu 2010 r. (po upływie 20-25 dni od ich wpływu do Urzędu), podczas gdy w umowach zapisano, że przekazanie dopłaty na rachunek bankowy przewoźnika następuje w ciągu 21 dni od dnia otrzymania rozliczenia (pod warunkiem otrzymania środków z budżetu państwa).

Biorąc pod uwagę powyższe oceny i uwagi, na podstawie art. 60 ust. 2 ustawy o NIK, Najwyższa Izba Kontroli wnioskuje o:

1. *Coroczne sporządzanie analizy sytuacji rynkowej w zakresie regularnego przewozu osób dla obszaru województwa zachodniopomorskiego.*
2. *Uwzględnianie w analizach sytuacji rynkowej w zakresie regularnego przewozu osób wszystkich elementów wymaganych ustawą o transporcie drogowym.*
3. *Przedkładanie ministrowi właściwemu do spraw transportu rzetelnych informacji o udzielonych zezwoleniach.*
4. *Coroczne egzekwowanie od przewoźników zaktualizowanych rozkładów jazdy.*
5. *Przeprowadzanie, co najmniej raz na 5 lat, kontroli każdego z przedsiębiorców w zakresie spełniania wymogów, będących podstawą do wydania zezwolenia na wykonywanie regularnych przewozów osób.*

¹⁵ Dotyczy zezwolenia nr 0000615 wydanego PKS w Szczecinie Sp. z o. o.

¹⁶ W 2009 r. zawarto 59 umów, a do 30.04.2010 r. - 61 umów.

¹⁷ Po 10 z 2009 r. i 2010 r.

6. *Cofnięcie zezwoleń przewoźnikom (MB Przewozy Pasażerskie Kołobrzeg oraz IKA W. Gzubicki), którzy nie przedstawili informacji o wyeliminowaniu nieprawidłowości w prowadzonej działalności.*
7. *Niezwłoczne przekazywanie Zachodniopomorskiemu Urzędowi Wojewódzkiemu w Szczecinie wniosków przewoźników o dopłaty do biletów z tytułu stosowania ulg ustawowych.*

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Szczecinie, na podstawie art. 62 ust. 1 *ustawy o NIK*, zwraca się do Pana Marszałka o nadesłanie, w terminie miesiąca od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków oraz podjętych działaniach lub o przyczynach niepodjęcia takich działań.

Stosownie do art. 61 ust. 1 *ustawy o NIK*, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu Marszałkowi prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Delegatury NIK w Szczecinie umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, termin nadesłania informacji, o którym wyżej mowa, liczy się - stosownie do art. 62 ust. 2 *ustawy o NIK* - od dnia otrzymania ostatecznej uchwały w sprawie powyższych zastrzeżeń.